

**RYMÄTTYLÄN ETELÄISEN
SAARISTON OSAYLEISKAAVA III
OTAVA**

ARVOKKAAT LUONTOKOhteet

1. JOHDANTO

Rymättylän kunta teki Eteläisen saariston osayleiskaavan laatimisesta päätöksen keväällä 1994 ja yleiskaavatyö alkoi heinäkuussa 1994. Kaavoittaja Arkkitehtitoimisto Juhani Karilas tilasi osayleiskaavan luontoselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä.

Eteläisen saariston osayleiskaavaehdotus oli loppukesällä 2000 nähtävillä. Kaavasta tehtiin runsaat sata muistutusta. Ympäristökeskuksen antamassa lausunnossa edellytettiin, että kaavaan ja kaavamääräyksiin tehdään vielä korjauksia ja selostus saatetaan ajan tasalle. Rymättylän kunta päätti syksyllä 2000 jakaa Eteläisen saariston osayleiskaavan kolmeen osaan. Maaliskuussa 2002 Rymättylän kunta tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro OY:ltä luontoselvityksen täydennyksen Otavan osayleiskaava-alueelta ja arvioinnin kaavan vaikutuksesta arvokkaisiin luontokohteisiin.

Luontotiedot on koonnut ja luontovaikutusten arvioinnin on tehnyt FM Markku Nironen.

2. MENETELMÄT

2.1 Lähtöaineisto

Vuonna 1995 koottiin tiedot arvokkaista luontokohteista ja uhanalaisista lajeista. Lähtöaineistona oli aiemmat selvitykset (kts. lähdeviitteet), Varsinais-Suomen seutukaavaliiton ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksen tiedostot ja haastattelut: osayleiskaava-alueen luonnonoloja tuntevat henkilöt Seppo Kotiranta, Veli-Matti Rautiainen ja Lennart Saari. Lähtötietojen, alustavan kaavaluonnoksen ja karttatietojen perusteella valittiin maastossa selvittävät, mahdolliset luonnoltaan arvokkaat kohteet.

2.2 Maastotyöt

Luontoselvityksen maastotyöt kohdennettiin esiselvityksessä mahdollisesti arvokkaiksi arvioituihin luontokohteisiin ja niiden lähiympäristöihin sen mukaan oliko alueille suunnitteilla rakentamista. Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin yhteistyössä kaavoittajan kanssa, jolloin kaavatyön aikana voitiin keskustella mm. rakentamisen vaikutuksista arvokkaisiin luontokohteisiin sekä pohtia mahdollisia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Luontoselvityksen maastotyöt (20.–27.5.1995 ja 17.–19.6.1996) teki FM Markku Nironen.

Kaavan laatimisen edellyttämät kaavoittajan maastotyöt on tehty pääosin 1994–95 ja niitä on täydennetty 1996–98. Pääosa maastotöistä on tehty kesällä. Kaikki alueen saaret on kierretty veneellä ja maissa on käyty tarpeen mukaan. Havainnot linnuista ja lintuluodoista pohjautuvat osaksi näihin maastotöihin. Kaavoittaja on saanut myös runsaasti luontohavaintotietoja alueen asukkailta ja kesäasukkailta maastokäyntien yhteydessä sekä muissa maanomistajatapaamisissa.

2.3 Luontoselvityksen täydennys

Luontoselvitystä täydennettiin maaliskuussa 2001 Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta saatujen lisätietojen perusteella: luonnonsuojelulain mukaiset luontotyypit inventointien maastolomakkeet, UHEX rekisterin tiedot uhanalaisista lajeista, pienvesiselvitys, luonnonsuojelualueiden perustamisen nykytilanne sekä Natura 2000 -alueiden tietolomakkeet. Lisäksi käytössämme oli Varsinais-Suomen perinnemaisemat –julkaisu (Lehtomaa 2000). Työn aikana on oltu yhteydessä Varsinais-Suomen liittoon (seutukaavan luonnonsuojelukohteiden tietojen täydennys) ja Turun yliopiston kasvimuseoon (Veli-Pekka Rautiainen, uhanalaiset kasvit).

3. OTAVAN OSAYLEISKAAVAN ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET

Arvokkaiden luontokohteiden numerointi viittaa liitekarttaan 1 ja ne on numeroitu 201, 202 ...

Luonnoltaan arvokkaista alueista on kirjoitettu lyhyet kuvaukset, arvioitu niiden merkittävyys asteikolla valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas luontokohte. Kaavan vaikutuksia luontokohteeseen on arvioitu erityisesti silloin, jos kaava tuo muutoksia nykytilanteeseen.

3.1 Seutukaavan suojelualuevaraukset

Seuraavassa esitellään seutukaavan ne suojeluvaraukset (SU), jotka eivät ole Natura 2000 –alueilla, valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteita tai joita ei ole inventoitu esim. kallio- ja luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointien yhteydessä.

203 Prunnilan tammi (kaavassa sl 203)

Seutukaavan suojelukohde

Rymättylän Prunnilan kylän Itätalon pihalla, pellon reunalla kasvaa kookas tammi. Seutukaavassa tammi on merkitty SU –kohteeksi.

221 Piispankivi ja Piispanlähde (ei kaava-alueita, kirkonkylässä)

Seutukaavan suojelukohde

Piispankivi ja Piispanlähde sijaitsee Heinästen- ja Kuristentien haarassa. Kivistä osa jäljellä. Piispanlähde on rapautunut hiidenkirnu. Seutukaavassa Piispankivi ja Piispanlähde on merkitty SU –kohteeksi.

226 Kirkonkylän muhkuramänty (ei kaava-alueita, kirkonkylässä)

Seutukaavan suojelukohde

Kirkonkylän koulun vanha muhkuramänty. Seutukaavassa mänty on merkitty SU -kohteeksi

227 Sepänluoto (kaavassa S 227)

Seutukaavan suojelukohde

Lintuluoto. Luodon eteläosassa on kesämökki. Seutukaavassa Sepänluoto on merkitty SU –kohteeksi. Osayleiskaavassa rakennettu alue on merkitty RA-1 merkinnällä ja muu osa luodosta S –merkinnällä.

228 Okalan pähkinälehdot (kaavassa MY 228 ja luo-rajaus)

Seutukaavan suojelukohde

Peltojen reunalla sijaitseva pähkinälehto. Seutukaavassa Okalan pähkinälehtoja on kaksi SL merkittyä kohdetta, joista toinen on inventoitu luonnonsuojelulain luontotyyppiä (209 Salonkylän tammimetsä). Alueella kasvaa tammea ja pähkinäpensasta. Puustoa on raivattu (1995). Alueen eteläosa rajautuu piha-alueeseen ja se on rajattu osayleiskaavassa AM –alueeseen. Pääosa alueesta on merkitty MY –alueeksi.

3.2 Muut luontokohteet

205 Korpivuoren tammi-pähkinälehto (kaavassa MY/k 205 ja luo-rajaus)

Luonnonsuojelulain mukainen luontotyyppi

Korpivuoren kallioalueen koillisreunalta alkaa kuivahko puolukka-lillukkatyyppin pähkinälehto, joka jatkuu kallioalueen eteläreunan kautta länsireunalle saakka. Pähkinäpensasto lisäksi rinteellä kasvaa mm. riukumaista tammea. (Kaakkois-Suomen ympäristökeskus 2001)

Osayleiskaavassa tammi-pähkinälehdot on merkitty MY-merkinnällä ja luo-rajauksella. Alueelle ei osoiteta uutta rakentamista.

206 Kolkanpään tammilehto (kaavassa MY 206 ja luo-rajaus)

Luonnonsuojelulain mukainen luontotyyppi

Karjaraumansalmen länsipuolella, Kolkanpään kaakkoisreunalla on kapeahko ja jyrkkärintainen puolukka-lillukka –tyypin lehto. Puustossa on runsaasti tammea (31 kpl) ja pähkinäpensaita on 21 kpl. Lehtoalueen molemmissa päissä on kesämökit. Kohde on seutukaavassa merkitty SL merkinnällä.

Kolkanpään tammilehto on osayleiskaavassa osoitettu MY-alueena ja luo-rajauksella. Lehtoalueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta uutta rakentamista.

207 Kinttalan tammilehto (kaavassa MY 207 ja luo-rajaus)

(alueen nimi luontoselvityksessä oli 207 Okalan tammimetsä. Alue ei ole Okalan kylässä)

Luonnonsuojelulain mukainen luontotyyppi

Kinttalan kulttuurivaikutteinen tammimetsää on viimeksi lampaat laiduntaneet. Alueella on noin 600 kpl halkaisijaltaan yli 20 cm tammea. Kasvillisuus on kuivahkoa lehtoa. Kohde on seutukaavassa merkitty SL merkinnällä.

Kinttalan tammimetsä on osayleiskaavassa merkitty MY-alueena ja luo-rajauksella. Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta uutta rakentamista.

208 Lyhtyjärven tervalepikko (kaavassa MY 208 ja luo-rajaus)

Paikallisesti arvokas luontokohde

Lyhtyjärven länsirannalla luhtavaikutteinen tervaleppää kasvava alue.

Lyhtyjärven länsiranta on merkitty kaavassa MY-alueena ja luo-rajauksella. Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta uutta rakentamista

209 tammimetsä (kaavassa MY 209 ja luo-rajaus)

(alueen nimi luontoselvityksessä oli 209 Salonkylän tammimetsä. Alue ei ole Salonkylässä)

Luonnonsuojelulain mukainen luontotyyppi

Jyrkkärinteistä kalliomännikköä ympäröi tammea kasvava nuokkuhelmikkä-linnunherne –tyypin lehto. Kasvillisuudessa mm. lehtomaitikkaa ja kevätesikkoa. Kohde on seutukaavassa merkitty SL –merkinnällä (Okalan pähkinälehdot).

Alue on merkitty kaavaan MY-alueena ja luo-rajauksella. Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta uutta rakentamista

3.3 Perinnemaisemat

210 Saramäen kallioketo (kaavassa MY 210 ja luo-rajaus)

Paikallisesti arvokas perinnemaisema

Salonkylään menevän tien eteläpuolella on kallioinen kumpuileva mäki. Laajojen avokallioiden välissä on kallioketokasvillisuutta. Alueella kasvaa mm. jäykkäpitkäpalkkoa, mäkiapilaa, mäkikauraa, mäkikattaraa ja jänönapilaa. (Lehtomaa 2000)

Osayleiskaavassa Saramäen kallioketo on merkitty MU/1 alueeksi. Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta uutta rakentamista.

3.4 Kallioalueet

204 Hujavuori-Kööpelivuori (kaavassa MY/k 204, viisi eri aluetta peräkkäin länsi-itäsuunnassa)

Maakunnallisesti / paikallisesti arvokas kallioalue

Hujavuori - Kööpelivuori kallioalue koostuu viidestä erillisestä kallioalueesta. Selännejako erottuu maisemassa kohoavina kohtalaisen korkeina ja osittain paljaina jyrkänne-mäkinä. Hujavuorelta avautuu upeita näköaloja etelään merenlahdille ja viljelymaise-maan. Korpivuoren pohjoispuolella on edustava tammi-pähkinälehto (kts tarkemmin kohde 205).

Hujavuori-Kööpelivuori on kallioinventoinnissa arvioitu maakunnallisesti ja Kööpelivuori paikallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi.

Hujavuoren kallioalueen reunoille, olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen on kaavassa osoitettu kolme uutta rakennuspaikkaa. Pääosa Hujavuoresta on kaavassa merkitty MY/k –merkinnällä.

Hossinvuoren rakentamattomat alueet on kaavassa rajattu MY/k-alueeksi. Kaavassa ei osoiteta uutta rakentamista arvokkaalle Hossinvuoren kallioalueelle.

Korpivuori on kaavassa merkitty MY/k-merkinnällä ja luo-rajauksella (kts kohde 205, Korpivuoren tammi- ja pähkinälehto). Korpivuoren alueelle ei osoiteta kaavassa uutta rakentamista.

3.5 Lintuluodot

Otavan osayleiskaava alueen lintuluotoluetteloon on koottu ne pienet saaret ja luodot, jotka ovat käytettävissä olevien tietojen perusteella merkittäviä meri- ja saaristolinnus-ton levähdys- ja pesimäpaikkoja. Nämä saaret ja luodot on merkitty osayleiskaavaan S-merkinnällä.

201 Iso-Kitu ja Vähä-Kitu (kaavassa S 201)

202 Pahaletto ja Aukkokari (kaavassa S 202)

211 Iso-Tervinluoto (kaavassa S 211)

3.6 Uhanalaiset lajit

Uhanalaiset lajit tarkistettu Lounais-Suomen ympäristökeskuksen tiedostoista. Mukaan on otettu 1980 tai sitä myöhemmät havainnot uuden uhanalaisluokituksen (Rassi ym. 2001) mukaisista uhanalaisista lajeista, joista on tiedossa havaintopaikka.

227 Juurilasisiipi (ei kaava-alueita, kirkonkylässä)

Juurilasisiipi (*Bembecia ichneumoniformis*) on rauhoitettu laji ja se on uuden uhanalaisluokituksen mukaan erittäin uhanalainen laji (EN) ja laji on ehdotettu erityisesti suojeltavaksi lajiksi uhanalaisluokituksen (Rassi ym. 2001). Juurilasisiiven toukat elää kuivilla kedoilla kasvavien keltamaiteiden juurissa.

Juurilasisiipi on löydetty Kirkonkylän itäpuolelta Monolan kylältä. Havaintoaikaa tai havainnon tekijä ei ole tiedossa. Havaintopaikka on osin piha-alueita osin tien reuna-

aluetta. Pienialaisilla avoimilla paikoilla kasvaa juurilasisiiven ravintokasvia keltamaitetta. Koska juurilasisiiven ravintokasvia on kohteella edelleen on todennäköistä, että juurilasisiipi elää edelleen alueella. Osayleiskaavassa tien pohjoispuolinen alue on merkitty AP –alueeksi.

LÄHDEVIITTEET

Heikkinen, R. ja Husa, J. 1995: *Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kalialueet Turun ja Porin läänissä*. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja. A 210. Vesi- ja ympäristöhallitus.

Lehtomaa, L. 2000: *Varsinais-Suomen perinnemaisemat*. Alueelliset ympäristöjulkaisut 160. Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Lounais-Suomen ympäristökeskus 2001: *Ympäristökeskuksen luontotiedot: Natura 2000 tietolomakkeet, uhanalaiset lajit, luonnonsuojelulain luontotyypit ja pienvedet*.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: *Suomen lajien uhanalaisuus 2000*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Varsinais-Suomen liitto 1996: *Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä 1996*.